

Přídavná jména

Přídavná jména označují vlastnosti předmětu označeného podstatným jménem a mění tvar podle **pádu, rodu a čísla** podstatného jména, k němuž se vztahují (у хорóшого ученика, интересная книга а род.). Ve větě jsou nejčastěji shodným přívlastkem (высокий дом), mohou však být také přísudkem (Дом высо́к.) nebo doplnkem (Он вернулся из санатория здо́ровым.).

Podle významu dělíme přídavná jména na jakostní, která označují příznak bezprostředně svým kořenem (хорóший, тёплый, густо́й, высо́кий), a vztahová, která označují příznak zprostředkovaně (деревянный — дерево, железный — желе́зо, у́тренний — у́тро, пита́тельный — пита́ть).

Zvláštním typem vztahových přídavných jmen jsou přídavná jména přívlastňovací, která označují, komu předmět náleží (ма́мин плато́к — плато́к ма́мы, отцо́в дом — дом отца́, медве́жья берло́га — берло́га медве́дя).

SKLOŇOVÁNÍ PŘÍDAVNÝCH JMEN

Vzor			
tvrdý	měkký	pro přídavná jména přívlastňovací	
но́вый	во́лчий	ма́мин	
но́вая	во́лчья	ма́мина	
но́вое	во́лчье	ма́мино	
но́вые	во́лчьи	ма́мины	
молодо́й	ле́тний		
молода́я	ле́тняя		
молодо́е	ле́тнее		
молоды́е	ле́тние		

VZOR TVRDÝ

Pád	Jednotné číslo		Množné číslo pro všechny rody
	g. mužský	g. ženský	
1.	нóвый	нóвая	нóвые
2.	нóвого	нóвой	нóвых
3.	нóвому	нóвой	нóвым
4.	нóвый	нóвую	нóвые
6.	жив. нóвого	жив. нóвую	жив. нóвых
7.	(о) нóвом	(о) нóвой	(о) нóвых
	нóвым	нóвой	нóвыми

Розпáмки:

1. Podle vzoru нóвый se sklóují tvrdá pídavná jména s pízvu -**кem** na kmeni: **весёлый, интересный, твёрдый** apod. Patří sem také pídavná jména s kmenem na -**г, -к, -х**, ro nichž se ovšem píše -**и**, např. стрóгий, высокий, чешский, русский, мягкий, тихий.

2. Pídavná jména s pízvukem na koncovce mají sklóování stejné, rouze v 4. pádě jednotného čísla mužského rodu mají koncovku **-ый** (тур молодой), např.: дорогой, другой, земной, золотой, лесной, мировой, морской, мужской, ночной, плохой, простой, прямой, пустой, родной, ручной, цветной ...

3. Pídavná jména **большой, чужой** se sklóují stejně, mají však v koncovkách **-и**, podobně jako pídavná jména na -**г, -к, -х, -п**, např. большой, чужие, дорогие, мужские, плохие.

4. Stvrtý pád mužského rodu v jednotném čísle a všech rodů v množném čísle má dva tvary, které se používají podle toho, zda se pídavné jméno vztahuje k neživotnému nebo životnému podstatnému jménu, např. заметить нóвый дом (нóвые дома), заметить нóвого ученика (нóвых учеников, нóвых учениц, нóвых живóтных).

5. Cizí slova s českou příponou **-ní** mají v ruštině příponu **-ный**, a jsou tedy tvrdá, srov.: sociální — социальный, internacionální — интернациональный, koloniální — колониальный.

6. Tvrdá jsou na rozdíl od češtiny též pídavná jména označující vztah ke světovým stranám: **восточный, западный, северный, южный**.

VZOR MEKKÝ

Pád	Jednotné číslo			Množné číslo pro všechny rody
	mužský rod	ženský rod	střední rod	
1.	лётный	лётная	лётное	лётные
2.	лётного	лётной	лётного	лётных
3.	лётному	лётной	лётному	лётным
4.	лётный	лётною	лётное	лётные
6.	жив. лётного	жив. лётной	жив. лётного	жив. лётных
7.	(о) лётном	(о) лётной	(о) лётном	(о) лётных
	лётным	лётной	лётным	лётными

Розпáмки:

1. Podle vzoru лётный se sklóují měkká pídavná jména, označující většinou vztahu časové (лётный, весённый, зимний, осенний, утренний, вечерний, себдняшний, завтрашний, вчерашний, нынешний, последний, дрэвний, давний, (пяти)лётный ...), vztahu místní (здéшний, верхний, дрэвний, нижний, крайний, дальний, внутренний, передний, задний, средний, соседний, (все)сторонний ...) nebo jiné významu (сильный, йскренний).

2. Podle vzoru лётный se sklóují také pídavná jména s kmenem zakončeným na -**ж, -ш, -ч, -щ** a s pízvukem na kmeni. Po uvedení hláskách se však píše я, ю, публь а, у: свежая, свежую, хорóшая, хорóшую, горячая, горячую, следующая, следующую ...

3. V koncovkách **-ого**, **-его** píšeme **-г-**, vyslovujeme však hlásku **-в-** (нового, старого, синего, летнего).

4. Podle vzoru **новый** a **летний** se skládají také přídavná jména slovesná, např. написанный, читаемый, говорящий, сделавший, a podstatná jména vzniklá z přídavných jmen, např. пионервожатый, пионервожатая, столовая, набережная, мастерская, рабочий, будущий.

5. Vlastní jména typu Седой, Чайковская se skládají jako přídavná jména.

SKLOŇOVÁNÍ PŘÍDAVNÝCH JMEN TYPU ВОЛЧИЙ

Ряд	Jednotné číslo			Множné číslo pro všechny rody
	mužský rod	ženský rod	střední rod	
1.	волчий	волчья	волчье	волчьи
2.	волчьего	волчьей	волчьего	волчьих
3.	волчьему	волчьей	волчьему	волчьим
4.	волчий	волчью	волчье	волчи
6.	жив. волчьего	(о) волчьей	(о) волчьем	жив. волчьих
7.	(о) волчьем	волчьей	волчьим	(о) волчьих волчьими

Розпáмки:

1. Jako **волчий** se skládají měkká přídavná jména utvořená od názvů zvířat a osob. V 1. pádě jednotného čísla mají zakončení **-ий**, **-ья**, **-ье**. Ve všech tvarech kromě 1. (4.) pádu jednotného čísla mužského rodu se píše před koncovkou měkký znak. Patří sem např. лисий (liščí), медвежий (medvědí), коровий (kravský), козий (kozí), овечий (ověčí), говяжий (hověží), бараний (beraní, skorovú), девичий (dívčí), казачий (kozácký), охотничий (lověcký, myslivecký), пастуший (pastevecký).

2. Podle vzoru **волчий** se skládají řadová číslovka **третий** (третья, третья) a zájmeno **чей** (чья, чье).

Взог мáмин

Ряд	Jednotné číslo			Множné číslo pro všechny rody
	mužský rod	ženský rod	střední rod	
1.	мáмин	мáмина	мáмино	мáмины
2.	мáминогo	мáминой	мáминогo	мáминым
3.	мáмину	мáминой	мáмину	мáмины
4.	мáмин	мáмину	мáмино	жив. мáмины
6.	жив. мáминогo	(о) мáминой	(о) мáмином	(о) мáминых
7.	(о) мáминым	мáминой	мáминым	мáмиными

Розпáмки:

1. Podle vzoru **мáмин** se skládají přívlastňovací přídavná jména s příponou **-ин** odvozená od podstatných jmen na **-а/-я** bez rozdílu rodu: Мáшин (Мáша), Мáшин (Мáша), Пэтин (Пэтя), пáпин (пáпа), сэстрин (сэстра), дэдушкин (дэдушкa).

2. Podle tohoto vzoru se skládají také přídavná jména přívlastňovací s příponou **-ов** (**-ев**): отцов (отец), чэртoв (чэрт), Пётров (Пётр), зятев (зять).

3. Přídavná jména na **-ин** mají ve 2. a 3. pádě jednot. čísla mužského a středního rodu běžné koncovky **-ого**, **-ому**. Концовку **-а**, **-у** (мáмина платкá, мáмину платкú) jsou zastaralé.

4. V ruštině se přívlastňovací přídavná jména na **-ин**, a zvláště na **-ов** (**-ев**) užívají mnohem méně než v češtině. Slovně: отцов дóm — дом отцá, ředitелова прасовна — кабинет дирéктора, Петровo перo — перó Петрá, сестрин быт — квартирa сестры. Setkáváме se s nimi zejména v ustálených spojeních, např. дамóклов меч, адáмово яблoкo (ohryzek v krku), антóнов oгóнь (gangréna, otrava krvine), чэртoво сэмя, чэртoв сын арод.

JMENNÉ (KRÁTKÉ) TVARY PŘÍDAVNÝCH JMEN

Jmenné (krátké) tvary se tvoří od jakostních přídavných jmen a užívají se pouze v přísudku. Proto mají jen 1. pád: Стáтья интерэсна. Чláнек је зájímavý.